

МАКЕДОНСКА ТРИБУНА

Makedonska Tribuna ~ Macedonian Tribune

ORGAN of the M. P. O. of the U. S. A. and CANADA Address: 107 SOUTH CAPITOL AVE., INDIANAPOLIS 25, IND PHONE PLAZA 2157 ОРГАНЪ НА М. П. О. ВЪ С. А. ЩАТИ И КАНАДА

20 НОЕМВРИЙ 1952 ГОДИНА 26. БРОЙ 1,344 Entered as Second Class Matter, February 11, 1927, at the Post Office at Indianapolis, Ind., Under the act of March 3, 1879 VOLUME 26, NUMBER 1344 NOVEMBER 20, 1952

Отцитѣ на „македонска нация"

1. СТОЯНЪ НОВАКОВИЧЪ (1842 — 1915)

Проф. Александъръ Беличъ, председатель на Сръбската академия на наукитѣ, бѣ заявилъ, при тържественото откриване на новоуредения домъ на академията, че тя е излѫчила учени, които били обогатили свѣтовната култура и я тласнали напредъ. Между други, спомена Стояна Новаковича и Йована Цвиича. Къмъ тѣхъ ние прибавяме и самия Беличъ. Тримата сѫ най-типичнитѣ представители на сръбската наука.

По много съображения ще е полезно да се види поотдѣлно, съ какво сѫ «обогатили» свѣтовната култура тия сръбски учени. Ние не можемъ освенъ да се спремъ върху тѣхни съчинения, въ които засѣгатъ българския народъ.

Кой е Новаковичъ

Той минава за най-голѣмъ сръбски ученъ презъ втората половина на миналия и първитѣ десеть години на настоящия вѣкъ. Многобройнитѣ му съчинения се отнасятъ предимно до сръбски езикъ, литература и история. Високо се ценятъ събранитѣ и издадени отъ него исторически документи — истински приносъ за науката. Професор въ Бѣлградъ по сръбски езикъ и литература. Отъ 1902 година до смъртьта си председатель на сръбската академия. Билъ министъръ на просвѣщението и министъръ председатель на Сърбия; дипломатически представитель въ Цариградъ, Парижъ, Петроградъ. Дипломатическата си дейность почва въ Цариградъ презъ 1886 годи и я увѣнчава съ голѣмъ успѣхъ— създава сръбска митрополия въ Скопйе. Починалъ отъ сърдеченъ ударъ въ Нишъ презъ 1915 година.

Начална добросъвѣстность спрямо българитѣ

Трѣбва да се изтъкне, че въ началото на своята научна дейность Новаковичъ проявява дължима за единъ ученъ добросъвѣстность спрямо нашия народъ. Въ единъ учебникъ — «Първа српска читанка за ниже гимназийе и реалке», 1870 год. стр. 138—ето колко обективно Новаковичъ наставлява сръбската младежь досежно разпространението на българитѣ на Балкана: **«Освенъ Сърбия, изъ която преди малко години бидоха изчистени турцитѣ, още трае тѣхното лошо, произволно управление въ Босна, Стара Сърбия и Херцеговина, земи, въ които живѣятъ сърби ,и въ България и Македония, земи, въ които живѣятъ наши единовѣрци, роднини по езикъ и кръвь, българитѣ.** Този учебникъ е одобренъ отъ нарочна комисия при сръбското министерство на просвѣтата — **тогава така сѫ мислили и самитѣ сръбски държавници.**

Новаковичъ се опълчи, три години по-късно, съ решителность на истински ученъ срещу прословутия Милоевичъ, който бѣ включилъ въ една своя книга, цѣла Македония и днешна западна България въ предѣлитѣ на Стара Сърбия, а останалитѣ българи бѣ обявилъ сѫщо за сърби. Въ докладъ върху тази книга, заедно съ Куюнджичъ, **Новаковичъ изтъква** предъ Српског ученог друштва на 1 февруарий 1873 год., **неудържимостьта на Милоевичевата тези: «Това е съвсемъ не братска и неполитична постѫпка спрямо най-близкото племе на изтока нашъ. Малко бѣше дето такива работи и завоевателна политика въ срѣдния вѣкъ ни хвърлиха въ турско робство, ами трѣбва съ такова поведение спрямо българитѣ, съ каквото се отличава Милоевичъ, да повторимъ стари злини въ днешно време.»** (Гласникъ 38, стран. 336). Съвсемъ вѣрно тукъ Новаковичъ бѣ опредѣлилъ политиката на царь Душа на като завоевателна спрямо българитѣ въ Македония презъ 14 вѣкъ, и предвижда нови злини, ако се върви по сѫщия пѫть сега. Събитията потвърдиха неговото предупреждение, което и самъ той забрави следъ време.

Въ обнародвани отъ него исторически документи и описания на пѫтешественици чужденци и сърби, минали презъ Македония, съвсемъ не сѫ затрити ония мѣста, въ които се казва ,че тая страна е населена съ българи.

Новаковичъ се стремѣше да не измѣня на истината.

Въ служба на сръбския империализъмъ

Това е последната обективна дума на Новаковича спрямо българитѣ. И той почна да се преустройва въ съгласие съ новитѣ насоки на сръбската политика. Неговиятъ възпитаникъ, краль Миланъ, следъ като завладѣ населението съ българи Моравско, издействува отъ Австро-Унгария, въ таенъ договоръ, свобода за разширение по посока на Вардарската долина. Разбира се, Новаковичъ не можеше да върви по пѫтя на Милоевичъ. Той първо се опита да докаже, че македонскитѣ говори, по изговора на мекитѣ К и Г, били сръбски. И не успѣ. Не може единъ диалектъ да се включи къмъ единъ езикъ само възъ основа на едничъкъ белегъ. За подкрепа на своята теза той обнародва текстове на прилепско наречие. Напраздна бѣ и тази постѫпка на Новаковича. Рускиятъ славистъ, живъ и понастоящемъ, Н. С. Державинъ писа следното за тѣзи текстове: **«Въ интереса на пълнотата на предлежащата работа азъ лично прегледахъ грижливо още веднъжъ македонскитѣ текстове на Новаковичъ и намѣрихъ въ тѣхъ цѣлостна система на българския езикъ съ всички фонетични и морфологични, само за този езикъ характеристични особености.»** (Върху Македония) (на нѣмски), Лайпцигъ 1918 год., стр. 84).

Новаковичъ изобретява нова народность

Новаковичъ схвана, че пръко не ще успѣе да присвои българитѣ отъ Македония за сръбството. Той избра срѣденъ пѫть. **Той е първиятъ сръбски ученъ, съ име въ чужбина, кой то се опита по косвенъ пѫть да откъсне българщината въ Македония отъ другитѣ българи на Балкана, за да може после да я погълне сръбството.** И този опитъ пропадна още на времето. Никой не би се занималъ съ Новаковичевото изобретение днесъ, ако то не се прилага насилствено въ Македония подъ Тито.

Казаното съчинение на Новаковичъ се появи презъ 1893 г. — «Први основи словенске кньижевности мегю балканским словенима.» Като го чете човѣкъ, ще помисли, че Новаковичъ най-обективно се е заелъ да изследва състоянието на славянството на Балкана презъ девети вѣкъ следъ Христа. Но скоро ще установи, че Новаковичъ си е поставилъ за задача да «докаже» една предварително усвоена теза. Въ книга отъ триста страници той се мѫчи да даде правдоподобность на своето противоисторично и съвсемъ некритично твърдение, че славянитѣ въ Македония съставяли отдѣлна народность още въ девети вѣкъ, «словени нито сърбски нито български» (стр. 117). Тѣзи своеобразни «словени», които живѣли въ политични и културни връзки съ «словенитѣ» сръбски и български, били елементъ, който се преливалъ ту

(Следва на страница втора)

ОТЦИТѢ НА "МАКЕДОНСКАТА НАЦИЯ"

(Продължение отъ страница първа)

въ българи, ту въ сърби, а тоя процесъ не билъ завършенъ още нито въ 19 вѣкъ!

Новаковичъ изобрети, прочее, нова народность на Балканитѣ, условно наречена отъ него съ име «словени», за да бѫде по-късно прекръстена въ народность сръбска. .....

Предвзетата мисъль на сръбската завоевателна политика въ съчинението на Новаковичъ не остана скрита за учения свѣтъ. Българскитѣ учени проф. Любомиръ Милетичъ, щипянецъ, Александъръ Теодоровъ-Балань и други най-добросъвѣстно установиха съвършенната не основателность на тази теория. Тя предизвика възмущение и срѣдъ първитѣ учени въ Европа. **Даже личниятъ приятель на Новаковичъ, Ватрославъ Ягичъ, подложи книгата му на унищжителна критика.** Преди всичко Новаковичъ не е разполагалъ съ нови източници, изтъкна Ягичъ, а чрезъ своята богато развита комбинативна сила се е стремилъ да извлѣче повече отъ тѣхъ или по-скоро да вложи повече въ тѣхъ. Ягичъ открива у своя приятель даръ да облича мислитѣ си въ твърдо богато откъмъ думи изложение, сравнимо съ стила на дипломатически ноти. **Най-малко** оправдание, споредъ Ягичъ, има **«да се приеме предложената отъ автора етнична тройка, съ стояща се ужъ отъ една българска, една сръбска и една «словенска» (въ смисъль на Македония) група. Авторътъ е искалъ да издигне една по-силна раздѣлителна стена, отколкото е потрѣбно».** Въ тоя свой опитъ Новаковичъ е изгубилъ реалната почва подъ краката си. (Вж. Архивъ, томъ 16, 1894 г. стран. 235-240).

Срещу твърденията на Новаковича установи и великиятъ чешки етнографъ Луборъ Нидерле, **че всички славяни, засе лени въ древнитѣ провинции Мизия, Тракия и Македония, сж съставяли особена народностна общность, която влиза въ историята подъ име българи.** Не е мѣстото тукъ да се посочватъ явни безмислици въ съчинението на Новаковичъ, които той допустна, само защото се бѣ заелъ да извърта истината. За външния ученъ свѣтъ Новаковичъ загуби много, изложи се и съ невежество. За други сръбски учени, обаче, Новаковичевата теория стана изходна точка за разстройството на българщината въ Македония. По редъ следъ него иде Иованъ Цвиичъ, вториятъ отецъ на «македонската нация».

Ч. Хр.

МАКЕДОНСКА ТРИБУНА

Makedonska Tribuna ~ Macedonian Tribune

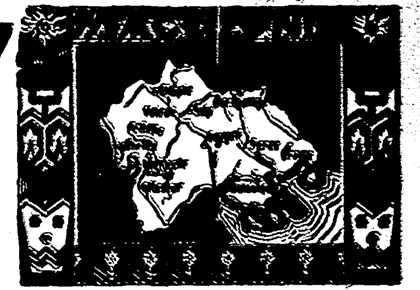

ORGAN of the M. P. O. of the U. S. A. and CANADA Address: 107 SOUTH CAPITOL AVE., INDIANAPOLIS 25, IND PHONE PLAZA 2157 ОРГАНЪ НА М. П. О. ВЪ С. А. ЩАТИ И КАНАДА

27 НОЕМВ. 1952 Г. ГОДИНА 26, БРОЙ 1,345 Entered as Second Class Matter, February 11, 1927, at the Post Office at Indianapolis, Ind., Under the act of March 3, 1879 VOLUME 26, NUMBER 1345 NOVEMBER 27, 1952

Отцитѣ на „македонска нация"

2. ИОВАНЪ ЦВИИЧЪ (1865-1927)

Той бѣ професоръ по география при бѣлградския университетъ и представитель на сръбската академия на наукитѣ. Между стотицитѣ слуги на сръбския империализъмъ, Цвиичъ заема първостепенно мѣсто. По опититѣ си да отрече, да изопачи или поне да замъгли съвсемъ ясно установени истини досежно Македония, Цвиичъ иде веднага следъ Новаковича, който както видѣхме, изобрети нова народность на Балканитѣ «словени» въ Македония. И Цвиичъ пожертвува името си на обективенъ ученъ за целитѣ на сръбската завоевателна политика.

Положението при появата на Цвиича

Когато Цвиичъ бѣ пръналъ научната си дейность, най-съществениятѣ въпроси относно Македония бѣха окончателно разрешени. **История и славистика бѣха показали и доказали, че всички славяни, които сж населили древнитѣ провинции Мизия, Тракия и Македония сж били сродни и по потекло и езикъ и сж се утвърдили по тия земи подъ името българи.** Следъ стогодишни изследвания въ славистиката въ особеность бѣ установено, че Кирило-Методиевскиятъ езикъ има за своя родина областьта около Солунь, а за свое естествено продължение съвременнитѣ български говори отъ Тулча до Охридъ, отъ Нишъ до Цариградъ отъ Дунавъ до Бѣло море. Обнародвани бѣха много документи и пѫтеписи, отъ които се виждаше черно на бѣло, че въ Македония сж живѣли и живѣятъ точно такива българи.

За Цвиича положението не бѣ особено радостно. Да отрече резултатитѣ на славистиката, значи да се изложи. Да се усъмни въ твърдения на учени и пѫтешественици, като руския професоръ Григоровичъ, словенеца Ватрославъ Облакъ, французитѣ Ами Буйе и Лежанъ, и на стотина още като тѣхъ, значи да събуди подозрения за себе си. **Но Цвиичъ бѣ посветилъ на сръбската завоевателна политика всичкитѣ си знания и способности, нарочно да й проправи «научно» пѫть къмъ Македония.** Да удря глава о стената, да провежда прѣки нападения бѣ толкова невъзможно, колкото и на Новаковича. Цвиичъ искаше да се яви предъ външ. свѣтъ съ одежда на безпристрастенъ академикъ. **И той избра срѣденъ пѫть. И той започна нападения отстрани срещу българщината въ Македония.**

Стратегията на Цвиича

Тя се изрази въ опити да разклати понятията Македония и българинъ и да сѣе подозрение относно народностното съзнание на българитѣ въ Македония.

Основнитѣ си мисли Цвиичъ зачекна още въ 1902 година въ единъ виенски вестникъ. На следната година ги прошири въ съчинение върху географското положение и общитѣ географски особености на Македония и Стара Сърбия. Подробно ги изложи и въ прословутата си статия върху етнографията на Македония, презъ 1905 година. И не престана да повтаря и «усъвършенствува» до края на живота си. Това се вижда и отъ излѣзлитѣ презъ 1921-1923 год. четири негови тома. «Говори и чланци» (Речи и статии). Тѣ възлизатъ на кржгло осемстотинъ страници. Въ триста страници отъ тѣхъ се засѣга прѣко и Македония. **На Цвиича не може да се отрече ни плодовитость, ни изобретателность, ни ... безсъвѣстность.**

Съ нѣкои свои чисто географски работи той си бѣ създалъ име на ученъ. Тъкмо това обстоятелство подведе нѣкои незапознати съ положението въ Македония и съ коварноститѣ на сръбския манталитетъ. **Въ ново време се установи, че и въ чисто географскитѣ си «академични» работи Цвиичъ е пренебрегналъ фактитѣ въ полза на сръбската политика.** Така, И. Цвиичъ бѣ измѣнилъ даже естествената посока на земнитѣ пластове при вододѣла между Вардаръ и Българска Морава, за да създаде отъ двѣтѣ долини една географска цѣлость и да заключи, че който владѣелъ Моравската долина съ Нишъ, Лѣсковецъ, Враня, трѣбвало да бѫде господарь и на Вардарската долина!

Измислицитѣ на Цвиича

Като географъ той се смѣтна за призванъ да се произнесе върху границитѣ на Македония. Той не можеше да отрече, че на Балкана нѣмало область съ име Македония, като правѣха понеопитни негови събратя заслѣпени отъ еднакъвъ шовинизъмъ. **Той, обаче, си науми да раздроби географската цѣлость Македония, за да я стори по-лесна плячка на Бѣлградъ.** Ето «откритието» на Цвиичъ: Скопско и Тетовско не принадлежали къмъ Македония, а къмъ Стара Сърбия! «Разрешилъ» въпроса за северна Македония по тоя твърде лесенъ начинъ, Цвиичъ трѣбваше да се справи и съ останалата й часть като движи сръбската граница все по на югъ.

Цвиичъ бѣ обиколилъ Македония, говорилъ бѣ съ населението. **Всѣки може да си представи мжката на тоя сръбски шовинистъ, когато навредъ изъ Македония е слушалъ мало и голѣмо да се наричатъ българи.** Това е било такъвъ фактъ, че самъ Цвиичъ не е могълъ да го отрече. Въ споменатата му статия «Бележки за етнографията на македонскитѣ славяни» второ издание, 1906 г. Цвиичъ признава: **«Но македонскитѣ славяни себе си по правило наричатъ бугари. Гръцкитѣ селяни ги винаги назоваватъ българи. (стр. 24-25).** Името българинъ въ Македония е толкова народностно означение, както сърбинъ въ Шумадия. Това бѣ трънъ въ шовинистичнитѣ очи на Цвиича. Съ логиката на дете той «разреши» и този въпросъ. Той чисто и просто отрече всѣко народностно съдържание на името българинъ въ Македония. Това име, споредъ Цвиича, не означавало народность, а «простъ човѣкъ, ратай, чифлигарь.» Славянитѣ въ Македония нѣмали народностно съзнание! Цѣлото славянско население южно отъ Скопие до Солунъ следвало да се нарича «македонски словени». Той ги нарича още «преливна славянска маса», предразположени да станатъ по народность или българи или сърби. По-нататъкъ той се уточнява още повече. Срѣдъ тази ужъ преливна маса той открива съзнателно сръбско население задъ Прилепъ на югъ. Истинскитѣ «македонски славяни», ония безъ всѣко народностно съзнание, нито българи, ни сърби, се простиратъ южно от Прилепъ до Солунъ и на изтокъ до Мѣста. Въ това Цвиич не вижда прѣчка за разширение на Сърбия и въ тѣзи предѣли и подчертава, че Солунъ билъ най-доброто й пристанище. Вѣрва, че за двадесеть години и тѣзи «македонски славяни» ще станатъ «прави сърби», само веднъжъ да бѫдатъ включени въ сръбската държава.

Тѣзи измислици Цвиичъ пуска въ ходъ въ време, когато Македония бѣ покрита съ мрежа отъ български черкви и училища, точно такива, каквито бѣха и въ България, създадени и из

държани отъ самото население За българско име и честь се бо рѣха и илинденци, както се знае отъ позива на Груевъ, Сарафовъ и Лозанчевъ до българ ското правителство да обяви война на Турция презъ 1903 г. Цѣла литература изписаха чуж ди учени съ свѣтовна известность срещу тия измислици на Цвиича. Не разполагаме съ мѣ сто да ги изнесемъ тукъ. Но и тѣ биха потвърдили само последнитѣ събития: Македония бѣше въ лапитѣ на сърбитѣ тридесеть години, и даже «съз нателнитѣ сърби» на Цвиича въ Прилепъ не измѣниха на българската си народность. За ужъ преливната славянска маса на югъ отъ Прилепъ и да не говоримъ — всѣки знае какви корави българи има отъ Костуръ до Мѣста.

Възмутителнитѣ твърдения на Цвиича породиха съмнение въ много положения въ негови тѣ чисто географски съчинения. Оказа се, както се спомена, че и въ тѣхъ той е измѣнилъ на истината въ служба на сръбскиятъ империализъмъ. **Цвиичъ стана символъ на лъже**-ученъ. Тъй е останалъ и до днесъ за всички, които сж прозрѣли нечестивитѣ му попълзновения. И никой не би се занималъ съ недомислията му относно Македония, ако тѣ не сж съживени и поставени въ действие като последно срѣдство на сръбската политика да откъсне Македония отъ българщината, за да я смѣли по-лесно въ бждеще.

Вижда се, какъ особената народность «словени» на Новаковича, що се бѣ люшкала между българи и сърби въ 19 вѣкъ, у Цвиича доби име «македонски словени», «преливна славянска маса», ограничена главно върху южнитѣ предѣли на Македония. Въ Цвичевата теория прозира сръбскиятъ планъ за етапно разширение на Балкана: първо се завладява, отбългарява и посърбява частьта до къмъ Прилепъ; въ това време другитѣ македонски българи се означаватъ като неопредѣлена маса, докато и върху тѣхъ Сърбия сложи ржка, за да ги посърби. Оставаше още «научно» да се признае на «македнскитѣ словени» и съответенъ езикъ.

Тази задача се падна на единъ още по-изобретателенъ духъ. Това е Александъръ Беличъ (прекръстенъ отъ Вайсъ) който, макаръ и като Моше Пияде, отъ не съвсемъ сръбски произходъ, се обрисува въ продължение на петдесеть години като най-голѣмъ шовинистъ въ науката. Той бди днесъ надъ заветитѣ на Новаковича и Цвиича въ Македония, следъ като не успѣха да създадатъ отъ «македонскитѣ словени» «прави сърби». Беличъ дърпа концитѣ на всичко що днесъ става въ Македония подъ Тито, на първо мѣсто въ областьта на езика.

Ч. Хр.

МАКЕДОНСКА ТРИБУНА

Makedonska Tribuna ~ Macedonian Tribune

ORGAN of the M. P. O. of the U. S. A. and CANADA Address: 107 SOUTH CAPITOL AVE., INDIANAPOLIS 25, IND PHONE PLAZA 2157 ОРГАНЪ НА М. П. О. ВЪ С. А. ЩАТИ И КАНАДА

4 ДЕКЕМВРИЙ 1952 Г. ГОДИНА 26, БРОЙ 1,346 Entered as Second Class Matter, February 11, 1927, at the Post Office at Indianapolis, Ind., Under the act of March 3, 1879 VOLUME 26, NUMBER 1346 DECEMBER 4, 1952

Отцитѣ на „македонска нация"

З. АЛЕКСАНДЪРЪ БЕЛИЧЪ

Този сръбски шовинистъ въ науката се подвизава въ областьта на езикознанието вече цѣли петдесеть години. Сега е председатель на Сръбската академия на наукитѣ. Самоувѣрено и безогледно, подобно на Цвинича, той днесъ не е престаналъ да очудва своитѣ колеги въ свѣта съ все по-фантастични теории относно славянитѣ въ Македония и тѣхния езикъ.

Прелисти ли човѣкъ произведенията на Белича, не може да се освободи отъ впечатлението, че тукъ среща единъ своеобразенъ академикъ: **Беличъ не сѣ да да изучи източницитѣ по даденъ въпросъ, за да стигне до неговото правилно разрешение, както правятъ всички истински учени. Не, той предварително си уточнява решението, до което неминуемо трѣбва да дойде, и тогава почва да работи — наистина съ изумителна упоритость и изобретателность Кждето нѣма източници той самъ си създава положения и исторически събития.** Неговитѣ творби сж тъй натежали отъ «ученость», че специалисти понѣкога се питатъ, какво въ сжщность е искалъ да каже Беличъ, вѣрва ли самъ на своитѣ легенди или смѣта свѣта за съвършенно изглупѣлъ. Политическата имъ страна, обаче, напълно е ясна. **Цельта на Беличъ е да разкжса Македония въ езиково отношение, да присвои нѣкои говори като ужъ чисто сръбски, други да опише като поникнали на старо-сръбска основа, а трети да обяви за нѣщо самостоятелно и отъ български и отъ сръбски, докато и за тѣхъ удари часътъ да бждатъ присъединени къмъ сръбскитѣ.**

Извъртванията на Беличъ

Беличъ сжщо не можеше да предприема прѣки нападения срещу истини, установени отъ стълбове на славистиката, като Ватрославъ Ягичъ, Францъ Миклошичъ, Луборъ Нидерле, Константинъ Иречекъ, Ватрослав Облакъ, Венцелъ Вондракъ, Августъ Лескинъ, Брюкнеръ, Флорински, Щепкинъ, Соболевски и т. н. т. и по-старитѣ Шафарикъ, Копитаръ и др. начело съ първия изследвачъ на българскитѣ говори въ Мизия, Тракия и Македония на самото мѣсто, Викторъ Григоровичъ. **Три истини прегражда ха шовинистичния пжть на Белича:** народностната и езикова общность на славянитѣ въ Мизия, Тракия и Македония, влѣзли в историята подъ общо име българи; Кирило-Методиевскиятъ езикъ като старъ езикъ на днешнитѣ българи; днешната езикова общность на всички българи на Балкана до Охридъ и Албанскитѣ планини. **И тъкмо цѣлата научна дейность на Белича, въ връзка съ Македония, се изчерпва въ борба срещу тѣзи истини, установени отъ съвсемъ незаинтересовани чужденци.** Сръбскитѣ учени сж именно, които създадоха въ науката изкуствено единъ споръ за Македония — такъвъ не сжществуваше по-рано.

Още въ първата си книга и говорна карта презъ 1905 годи на Беличъ изложи основнитѣ си схващания относно наречията въ Македония. На тоя въпросъ той се връща нѣколко пжти въ по-късни произведения. Отъ югъ на северъ Беличъ установява следнитѣ наречия въ Македония: южно-македонско, което се простира отъ Солунъ до Костуръ и Корча, а на северъ до Битоля, Ресенъ, Охридъ и Дебъръ; къмъ южно-македонското наречие той причислява и наречията източно отъ водораздѣла между Струма и Вардаръ. На всички тия наречия Беличъ е склоненъ да признае самостоятелно сжществуване — разбира се, съ прикрита мисъль да ги поиска следъ време за сръбството. Сетне иде сжщинско македонско наречие. То заема поголѣмата часть на Македония, въ пространството на северъ до една линия южно отъ Тетово, на истокъ до северно отъ Щип и Кочани. Наречията северно отъ тази область принадлежат, споредъ Белича, къмъ говоритѣ на Стара-Сърбия. Тѣзи три наречия той ги бѣше нарекълъ презъ 1905 година северно, срѣдно и южно македонско.

Срещу това противонаучно становище на Белича се изказаха веднага най-видни професори слависти по онова време, въ особеность словенецътъ Миланъ Решатаръ и руснакътъ Флорински. Беличъ продължи по кривоизбрания пжть. Презъ **1913 год. той издаде въ Петроградъ, на руски книга «Сърби и Българи въ Балканския съюзъ»** Беличъ не бѣ се поколебалъ да развие и въ сказка изложенитѣ въ книгата мисли, и то въ Петроградъ, да «докаже», че македонцитѣ били сърби! За впечатлението отъ сказката можемъ да сждимъ отъ писмото на Ягичъ до Милетичъ отъ 6 май, 1913 година. **Ягичъ пише**: «Тъкмо единъ день преди моето заминаване отъ Петерсбургъ Беличъ обнародва своята на руски езикъ напечатана брошура, за която държа и сказка. Той се хвали съ успѣхъ, но нито азъ, нито проф. Шахматовъ, ни то Фортунатовъ, Лавровъ и др. не бѣхме на сказката. **Всичко туй, което тукъ Ви пиша, не е само мое лично мнение, а така мислятъ и мнозина руски учени, които не одобряватъ постжпката на Белича, който изнасилва науката, като приказва за нѣкакви три диалекти: сръбски, македонски и български, отъ които чрезъ смѣсване се образували две наречия — сръбско-македонско и македоно-българско. Това сж филологически трици!»** (Македонски прегледъ година 2-ра, 1926 г., кн. 3, писмо номеръ 19).

По време на сключване договора въ Ньойи (27 ноември, 1919 год.), съ който се потвърди раздѣлението на Македония по Букурещкиятъ договоръ от 1913 година и се откжсна отъ България и Струмишка околия, излѣзе въ Парижъ на френски обемиста книга отъ Белича подъ заглавие «Македония». Тя съдържа етнографски и политически студии. Произнася се Беличъ върху народното съзнание, етнографията, културата и езика на славянитѣ въ Македония. Стреми се да покаже, че Македония въ всѣко отношение била по-близко свързана съ Сърбия, отколкото съ България. Културата на славянитѣ въ Македония е представена като сръбска. Повтаря баснята си отъ 1905 год. относно езика. **Тоя пжть обаче поставя самостоятелното македонско наречие точно извънъ държавнитѣ граници между Сърбия, Гърция и България!**

Между двѣтѣ свѣтовни войни Беличъ виждаше задачата си да утвърди научно територи алнитѣ придобивки на Сърбия и да държи открить въпросътъ за «македонскитѣ словени» въ Бѣломорска Македония и въ Пиринския край; онѣзи въ Вардарска Македония бѣха вече «прави сърби»! Къмъ тия работи спадатъ четири обширни статии по разни въпроси изъ областьта на южнитѣ славянски езици. и една книга върху диалекта на Галичникъ. По сжщество тѣ не носятъ нищо ново. Въ тѣхъ той доразвива свои по-раншни възгледи. **За да покаже, че македонскитѣ говори въ основата сж били сръбски наречия, Беличъ представи като «наука» следната сжщинска легенда: той измисля едно въ историята никжде неспоменато сръбско племе, което било проникнало въ срѣдна и юж**

(Следва на страница втора)

ОТЦИТѢ НА "МАКЕДОНСКАТА НАЦИЯ"

(Продължение отъ страница първа)

на Албания, въ Тесалия, Епиръ и Пелопонесъ. Къмъ края на 12 вѣкъ, подъ натискъ на албанци и гърци, то се върнало назадъ въ Македония и тамъ заседнало. Ето тия никжде не спомена ти сърби били прадѣдитѣ на македонскитѣ българи! Това бѣше най-новото изобретение на Белича. Както Цвиичъ размѣсти земнитѣ пластове въ вододѣла между Вардаръ и Българска Морава, така Беличъ произведе сърби въ области, дето въ действителность не сж установени никакви следи отъ сърби!

Критика на Селишчевъ

Да бихме имали мѣсто, бихме изнесли критикитѣ на найвидни слависти срещу тия шашави теории на Белича. Не бива да отминемъ, обаче, едно основно изследване на руския ученъ А. М. Селищевъ, отличенъ познавачъ на Македония и авторъ на нѣколко първоразредни книги върху тая земя. Селишчевъ бѣ подложилъ на най-обективна и затуй най-унищожителна критика Белича и неговитѣ ученици. Тя е обнародвана въ «Македонски прегледъ» г. 9-та (1934), книги 1, 2, 3—4. Селишчевъ казва: **«Македония е една отъ любимитѣ области на моитѣ многолѣтни езикови и етнографски изучвания, и мене ми е болно да наблюдавамъ тѣзи вопиещи отклонения, но представени отъ академика Белича като абсолютни утвърждения на истината Не за славистиката като наука сж предназначени тѣзи работи. Опититѣ на автори на лодобни работи да облѣкатъ своитѣ произведения въ наукообразна форма, трѣбва да бждатъ изобличени: следва да се покаже тѣхното действително за науката вредоносно съдържание. Цельта на тѣзи книги е.... да се даде историческо езиково обоснование на господството на Сърбия въ Македония — да се даде чрезъ похвати, нерѣдко нѣмащи никакви отношения къмъ науката.»**

Селищчевъ е изучавалъ говоритѣ въ Македония на самото мѣсто. Книгитѣ му се ценятъ отъ всички слависти като крайно обективни. Въ тѣхъ той говори само за български наречия и за българи въ Македония

Това е становището на всички обективни учени за работитѣ на Белича.

Раздѣляй и владей

Както Новаковичъ и Цвиичъ, **така и Беличъ приложи въ науката ржководното начало на всѣка завоевателна политика: раздѣляй и владѣй!** Той отдѣдѣли българскитѣ говори въ Македония отъ всички други български говори. Но това не бѣше доста — той ги разкжса и помежду имъ, като едни присвои направо като ужъ сръбски, други ги обозначи като поникнали на старо-сръбска основа, а трети остави да сжществуватъ самостоятелно, докато удари и тѣхниятъ часъ. **Беличъ като чели се е ржководилъ отъ френската поговорка: лъжи, лъжи, все нѣщо ще остане!** Действително, нѣщо е останало отъ лъжитѣ на Белича за незапознати съ Македония хора, наклонни да се довѣряватъ на докторската и професорската му титла. Другъ успѣхъ въ чужби на Беличъ нѣма.

Заслугитѣ му за сръбството, въпрѣки това, се смѣтатъ за голѣми. Въ това ни увѣрява самъ Тито съ телеграмата си до Белича, по случай петдесеть годишната му «научна» дейность. Тито казва: «Позволете ми, другарю-председатель, да Ви поздрава най-топло за Вашата дългогодишна плодоносна работа. Пожелавамъ Ви и въ бждеще много успѣхъ въ Вашата научна работа и въ полза на нашата социалистическа родина.»

Само тази телеграма би била достатъчна, за да се покаже приемствеността на сръбската завоевателна политика въ Македония. Беличъ споява въ своята личность и дейность дветѣ й епохи — кралската и днешната, сърбо-комунистическата.

Ч. Хр.

11 БѢСИЛКИ ВЪ

(Продължение отъ

Но бѣсилкитѣ, които се издигатъ въ Прага иматъ и друга цель, а не само изтребването на десетина комунистичес. първенци. Дирижирани и предизвикани отъ Москва, тѣзи процеси сж и едно предупреждение къмъ Готвалдъ, Запотоки, Сирой и Чепика (групата която сега надви) че ако тѣ не сж послушни, утре или други день и тѣхната участь ще бжде сжщата. Сланский отива на бѣсилката и поради това, че той държалъ, както казва съ самопризнанията си, за Бенешъ и работилъ срещу интереситѣ на Съветския Съюзъ. Да му мислятъ и управницитѣ и въ другитѣ сателитни страни!

Процесътъ въ Прага подсказва още, че е вѣроятно подобни процеси да изникнатъ въ недалечно време въ Ромъния и Полша. Не напраздно презъ време на сждебнитѣ заседания бѣха отправени обвинния и къмъ Ана Паукеръ отъ Ромъния и Владиславъ Гомулка отъ Полша. Вънъ отъ това групата на Готвалдъ въ Прага сега ще може да се извини предъ народа за липсата на храни и каменни вжглища за отопление, поради саботажа на групата Сланский — въобще всички лоши резултати отъ системата ще бждатъ стоварени върху онѣзи, които паднаха въ пепелта на забравата. Това е единъ отъ сж ществените приьоми на комуниститѣ.

Направи впечатление, че освенъ Клементисъ, всички други осждени сж евреи. Обвиненията срещу евреитѣ, че сж заговаряли да свалятъ режима, хвърлятъ въ тръпки и неизвестность сега около 200 хиляди евреи останали да живѣятъ отвждъ желѣзната завеса. Антиеврейския тонъ на процеса въ Прага е предизвикалъ сериозна загриженость въ Израелъ и правителството тамъ възнамѣрява да отзове своя амбасадоръ на консултация въ Телъ Авивъ.

МАКЕДОНСКА ТРИБУНА

Makedonska Tribuna ~ Macedonian Tribune

ORGAN of the M. P. O. of the U. S. A. and CANADA Address: 107 SOUTH CAPITOL AVE., INDIANAPOLIS 25, IND PHONE PLAZA 2157 ОРГАНЪ НА М. П. О. ВЪ С. А. ЩАТИ И КАНАДА

11 ДЕКЕМВ. 1952 Г. ГОДИНА 26, БРОЙ 1,347 Entered as Second Class Matter, February 11, 1927, at the Post Office at Indianapolis, Ind., Under the act of March 3, 1879 VOLUME 26, NUMBER 1347 DECEMBER 11, 1952

Отцитѣ на „македонска нация"

4. И СРЪБСКО- КОМУНИСТИЧЕСКИТѢ ИМЪ НАСЛЕДНИЦИ

Трима̀та сръбски академици: Стоянъ Новаковичъ, професоръ по история и литература, Йованъ Цвиичъ, професоръ по географиѧ и етнография, Александъръ Беличъ, професоръ по славянска филология, единъ следъ другъ председатели на сръбската академия на наукитѣ — сѫ отцитѣ на «македонската нация.» И трима̀та бѣха твърде добре осведомени за становището на науката досежно Македония и нейното българско население. И трима̀та си дадоха добра смѣтка, че е невъзможно съ научни доводи да присвоятъ за сръбството цѣла Македония наведнъжъ. И трима̀та поради туй се задоволиха да помогнатъ на сръбската политика да сложи ржка първомъ върху днешна Вардарска Македония. Славянското население въ остана литѣ части на Македония обявиха за особена народность съ свой собственъ езикъ. Новаковичъ се опита да открие тази народность още въ девети вѣкъ и я нарече просто «словени». Цвиичъ ги назова «македонски словени», равнозначно на «преливна славянска маса», защото нѣмали народностно съзнание и щѣли да станатъ или сърби или българи. Беличъ се присъедини къмъ двама̀та и призна на «преливната маса» особенъ езикъ, «южномакедонското наречие», къмъ което причислява диалектитѣ въ Бѣломорска и Пиринска Македония.

Посочихме, макаръ и съвсемъ бѣгло, че тѣзи шашави теории сѫ напълно отречени въ науката.

Основната мисъль и на трима̀та е: славянитѣ въ Македония не сѫ българи. Нѣкои отъ тѣхъ сѫ чисти сърби, а остана литѣ, като ужъ по-близки до сръбския народъ, ще станатъ сърби въ срокъ отъ двадесетина години следъ едно възможно присъединение къмъ Сърбия. Въ тѣхнитѣ теории е отразена сръбската политика за етапно, постепенно завладяване на Македония.

Случи се, почти половината Македония попадна въ граници тѣ на Сърбия за кржгло тридесеть години. И когато сръбското робство въ Македония рухна презъ 1941 година, македонската българщина се прояви по незабравимъ начинъ — въ градове и села празднуваха своя Великдень, своето възкресение. Предвижданията на Цвиича се превърнаха на пухъ и прахъ. Бѣснѣеха кралскитѣ сръбски шовинисти, изплашиха се и позамислиха малко повече и сръбскитѣ комунистически шовинисти.

И сръбскитѣ комунисти, вѣрни на домогванията на своя народъ, проповѣдваха и продължаватъ още по-силно днесъ, че въ Македония нѣма българи. Но тѣ смѣтаха ,че трѣбва да се покажатъ «напредничави», като нѣщо по-добро или като помалко зло, предъ македонската интелигенция, за да спечелятъ поне часть отъ нея за своята партия. Отъ добре разбрани сръбски интереси и отъ собствена партийна демагогия, тѣ отклоняваха недоволството на македонската интелигенция срещу прѣко провежданата сърбизация съ примамки отъ Новаковичъ, Цвиичъ и Беличъ. Сръбскитѣ комунисти се показаха «великодушни»: тѣ направиха «отстжпки» и и приеха да нарича тъ «македонски словени» не само ония извънъ границитѣ на Сърбия, но и ония въ нейнитѣ граници. Тѣ улесняваха по тоя начинъ сърбизацията на Македония. Македонската интелигенция, вмѣсто да брани застрашената си българщина трѣбваше да хаби сили за комунизма, а Бѣлградъ си върши въ това време своята денационализация.

Събитията отъ 1941 год. наложиха на най-изпеченитѣ сръбски шовинисти да проявяватъ отстжпчивость. Даже Дража Михайловичъ , както се знае, бѣше предложилъ независима Македония. За сръбскитѣ шовинистични комунисти бѣше полесно да се позоватъ на демагогията си от времето между двете свѣтовни войни. Къмъ това ги принуждаваше и Москва, която пъкъ си преследваше свои интереси: тя искаше да помири сръбскитѣ и гръцки комунисти съ българскитѣ чрезъ пожертвуване на македонската българщина, за да се настани поздраво на Балканитѣ.

Тъй се стигна до официално то прогласяване на «македонска нация» въ Яйце, отъ югославската комунистическа партия, на 29 ноември 1943 година. Съ това решение сръбския империализъмъ бѣ прибѣгналъ до други срѣдства, за разлика отъ онния на кралска Югославия. Бѣлградъ заговори за«освобождение» на потиснати «македонци» въ Бѣломорска и Пиринска Македония и за «присъединението» имъ къмъ «народната република Македония», тоестъ къмъ Югославия, въ смъртната прегръдка на сръбството. И тѣзи срѣдства се взеха отъ съчиненията на Новаковичъ, Цвиичъ и Беличъ. Цельта си остана сѫщата: завладяване на Македония.

Може нѣкои читатели да ни укорятъ, че твърде подробно сме се спрѣли на отречени отъ всѣки разумъ теории. Споредъ насъ, това бѣше необходимо, за да се види, че всичко що днесъ става въ Македония подъ Тито е плодъ на Бѣлградската, сръбската завоевателна политика. Отъ друга страна става ясно, че всичкитѣ днешни сърбокомунистически историци, географи, етнографи, езиковеди въ Македония буквално предъвкватъ или само видоизмѣняватъ до нѣкѫде казаното отъ Новаковича, Цвиича, Белича и тѣхнитѣ многобройни спжтници. Доколкото днесъ въ Македония нѣкои лица се смѣтатъ и се изтъкватъ като «македонци» по народность, тѣзи лица сѫ или съзнателни заблудители или несъзнателно заблудени. Съзнателнитѣ заблудители ще видятъ, че истината не е забравена и че тя е, която ще ги погребе. Несъзнателно заблудените неминуемо ще прегърнатъ истината, стига тя веднъжъ поне да ги озари. За тѣхъ главно бѣха необходими нѣкои подробности.

Ние се водимъ, обаче, и отъ по-общо съзнание за дългъ: не бихме искали бѫдни поколѣния да ни укорятъ, че не сме защитили истината върху собствената си родина.

Ч. Хр.

ИТАЛИЯ НЕ ДАВА ПАСПОРТИ ЗА КОМУНИСТИЧЕСКИ СТРАНИ

Отъ Римъ, Италия, съобщаватъ, че правителството е престанало вече да издава паспорти за комунистическитѣ страни Нареждането включва следнитѣ страни: Съветскиятъ Съюзъ Чехословакия, Унгария, Полша България, Ромъния, Албания и Китай. Специални визи за тѣзи страни ще бѫдатъ издавани на лица, които биха могли да докажатъ нуждата отъ посещението на нѣкои отъ тѣзи страни. Нареждането важи сѫщо и за членоветѣ на парламента, които досега можеха свободно да отиватъ кѫдето искатъ безъ да даватъ обяснения. Съ горнитѣ мѣрки се цели да се спре свободното отиване и връщане на комуниститѣ и тѣхнитѣ агенти отъ Италия до комунистическитѣ страни и обратно.